

Taidekoulu Tuulikello

Steinerpedagoginen taideoppilaitos

Musiikin opetus

Taiteen perusopetuksen

yleisen oppimäärän opetussuunnitelma

Taidekoulu Tuulikello 2018

Tämä opetussuunnitelma on hyväksytty Taidekoulu Tuulikellon kannatusyhdistyksen hallituksen kokouksessa 28.5.2018 ja se otetaan käyttöön 1.8.2018 alkaen.

Taidekoulu Tuulikellon kannatusyhdistys:

Steinerpedagogisen taideoppilaitoksen kannatusyhdistys ry

Kotipaikka

Tampere

Osoite

c/o Saana Monthan Muotialantie 68 A 6

33800 Tampere

Rekisterinumero

168.744

Merkitty rekisteriin

22.01.1997)

Sisällysluettelo

Yleinen osa

- Toiminta-ajatus 3
- Yleiset tavoitteet 4
- Arvot opetuksen taustalla 4
- Oppimiskäsitys ja pedagogiset lähtökohdat 5
- Opiskeluympäristö ja työtavat 5
- Toimintakulttuuri 6
- Oppilaaksi ottaminen 7
- Arviointi 7
- Muualla suoritettujen opintojen hyväksilukeminen 8
- Todistukset 8
- Oppimäärän yksilöllistäminen 8
- Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa 8
- Toiminnan jatkuva kehittäminen 9

Musiikin-opetus

- Opintojen rakenne ja laajuus 9
- Lukukausien alkamis- ja päättymisajat 9
- Opintokokonaisuudet: yleiset- ja teemaopinnot 10
- Varhaisiän opetus 20
- Aikuisten opetus 20
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus 20

Toiminta-ajatus

Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Taiteen perusopetuksen tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää taiteenalan ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetuksen tehtävänä on rakentaa kestävää tulevaisuutta taiteen keinoin. Opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle. Taiteenalan opetuksessa vahvistetaan oppilaan omaehtoisen ilmaisun, tulkinnan ja arvottamisen taitoja. Opinnot tukevat oppilaiden luovan ajattelun ja osallisuuden kehittymistä. Taiteen perusopetus vahvistaa oppilaiden identiteettien rakentumista ja kulttuurisen lukutaidon kehittymistä.

Taiteen perusopetus luo edellytyksiä taiteen ja taidekasvatuksen kehittämiseksi Suomessa. Taiteen perusopetuksen tehtävää toteutetaan yhteistyössä muiden taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa paikallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Musiikin yleisen oppimäärän taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin elämänikäiselle harrastamiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan omaehtoista musiikin harrastamista. Opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ja yhteismusisoinnin ilo sekä oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman musiikin tekemisen ja kokemisen kautta.

Taiteen perusopetusta säätelevät Opetushallituksen antamat taiteenalakohdaiset opetussuunnitelman perusteet sekä laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) ja asetus taiteen perusopetuksesta (813/1998). Taidekoulu Tuulikello antaa musiikin perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan.

Taidekoulu Tuulikello on steinerpedagoginen taideoppilaitos, joka antaa steinerpedagogiseen ihmis-, oppimis- ja kehityskäsitykseen perustuvaa ja steinerpedagogiikan mukaisin metodein tapahtuvaa taiteellista opetusta ja kasvatusta. Tämä opetus ja kasvatusta täyttää taiteen perusopetuksesta annetun lain 633/1998 ja asetusten 813/1998 sekä niihin liittyvän opetussuunnitelman perusteiden 2018 edellyttämät vaatimukset musiikin opetuksen yleiselle oppimäärälle.

Taidekoulu Tuulikellon opetus on yksilöllistä ja yksilön kehityksen mukaista tavoitteellista ja vuosittain etenevää musiikin opetusta, jota järjestetään ensisijaisesti lapsille ja nuorille mutta kasvavassa määrin myös aikuisille.

Opetus tapahtuu yksilöopetuksessa, pienryhmissä ja tarpeen mukaan suuremmissa ryhmissä, kuten orkesterisoitossa.

Taidekoulu Tuulikello toimii tiiviissä yhteistyössä Tampereen Steinerkoulun kanssa, joka tarjoaa tilat opetustyölle ja jonka kanssa taidekoulu harjoittaa yhteistoimintaa pedagogisella ja käytännöllisellä alueella.

Lisäksi Taidekoulu Tuulikello järjestää taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa mainittua aikuiskoulutusta ja varhaisiän musiikkiopetusta.

Yleiset tavoitteet

Opetuksen tarkoitus on edistää opetettavan taiteenalan tietoja ja taitoja monipuolisesti, tukea yksilöiden valmiuksia ilmaista itseään luovasti taiteen keinoin ja tukea kaikin keinoin oppilaiden persoonallista kehitystä. Opetus on tavoitteellista monella tasolla ja sen on tarkoitus edistää yksilön elinikäistä taidesuhdetta.

Opetuksemme tarkoitus on edistää kestäväää tulevaisuutta taiteen keinoin ja opetus perustuu moniarvoiselle ja uudistuvalla kulttuuriperinnölle.

Elävän taiteenharrastuksen erityisenä tehtävänä nähdään yksilön tunteen, tahdon ja ajattelun elävöittyminen ja tasapainottuminen sekä koko ruumiillisen terveyden vaaliminen ja edistäminen. Taiteen on tarkoitus koskettaa ihmisen sielua ja saada aikaan liikettä ja toimintaa, mikä luo yksilöä ja maailmaa eteenpäin.

Lisäksi tavoitteena on kasvatusta sosiaalisuuteen, kansainvälisyyteen ja valmiuksien antaminen jatko-opintoihin. Tätä tehtävää edesauttaa säännöllinen yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa Tampereen seudulla ja ympäri maata ja koko maailmaa.

Opetustaidon ja ammatillisen pätevyyden ja kehityksen varmistamiseksi Tuulikellon opettajat osallistuvat jatkuvaan pedagogiseen koulutukseen.

Arvot opetuksen taustalla

Tavoitteena on innostaa jokaista oppilasta oppimaan uutta, kehittymään taidoissa ja tiedoissa ja iloitsemaan taiteen tuomasta virkistävästä ja sosiaalisesti parantavasta voimasta. Kunnioitamme jokaisen yksilön erilaisuutta oppimisessa pidättymällä kaikesta sellaisesta arvostelusta ja arvioimisesta, mikä loukkaisi tai vahingoittaisi oppilaan omanarvontunnetta ja mahdollisuutta kehittyä ihmisenä ja taiteilijana. Opetuksemme rakentuu ihmisoikeuksien, tasa-arvon, ekologisuuden, eettisyyden, esteettisyyden, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitukselle.

Inhimillisen ja sosiaalisen kasvatuksen edistämiseksi Taidekoulu Tuulikello on sitoutunut tuomaan käytäntöön inhimillisen ja läsnäolevan kohtaamisen opetustilanteissa. Näemme erityisenä arvona aikuisen ja lapsen, oppilaan ja opettajan, keskinäisen vuorovaikutuksen laadun kehittämisen sille tasolle, jossa tapahtuu todellista elävää vuorovaikutusta. Tämän elävän vuorovaikutuksen katsomme olevan tärkeä edellytys sosiaaliseen ja yksilölliseen kehittymiseen. Tämän vuorovaikutuksen syntymisen taustalla on opettajan persoonan jatkuva kasvu. Sen toteutuminen edellyttää kasvattajan ymmärrystä yksilön käyttäytymisen taustalla vaikuttavista lainalaisuuksista ja yksilöllisistä eroista.

Oppimiskäsitys ja pedagogiset lähtökohdat

Ihminen on oppivainen ja aktiivinen toimija. Hän oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan tavoitteiden suuntaisesti sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Myönteiset tunnekokemukset, oppimisen ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista. Kokemukset ja vuorovaikutus ympäristön kanssa samoin kuin eri aistien käyttö ja kehollisuus ovat oppimisen kannalta olennaisia. Innostus, ilo ja kiinnostus ovat terveen oppimisen ja taidoissa kehittymisen kivijalkoja ja juuri tämä asettaa opettajille suurimmat haasteet. Myöskin kannustava ohjaus, säännöllinen harjoittelu ja realistinen palaute luovat oppimiselle sellaiset edellytykset, että myönteistä kehitystä syntyy ja oppiminen johtaa onnistumisen kokemuksiin.

Steinerpedagoginen oppimiskäsityksen yksi avain on ikäkausiopetus. Tämä tarkoittaa oppilaan herkkyykskausien tiedostamista ja sen mukaisia opetusmenetelmiä. Tämän oppimiskäsityksen mukaan 5-9 -vuotiaana lapsi on erityisen otollinen oppimaan matkimalla ja tunnepohjaisia mielikuvia opetuksessa viljelemällä.

Ennen yhdeksää ikävuotta opetus on parhaimmillaan leikinomaiseen eläytymiseen ja toistamiseen pohjautuvaa, turhaa älyllisyyttä välttävää. Leikinomaisuus näkyy lapsella luontaisena kykynä eläytyä taiteen maailmaan koko sielullaan, joka ilmenee valmiutena ja tarpeena improvisoida, eli luoda vapaasti eteenpäin annettuja teemoja tai aiheita. Tämä on erityisen otollista musiikin alueella, kun käytetään pentatonista sävelasteikkoa improvisaation ja soittamisen pohjana.

Yhdeksän ikävuoden jälkeen lapsen kehityksessä tapahtuu muutos, joka mahdollistaa tietoisemman ja älyllisemmän oppimisen, jota kuvastaa mm. duuriasteikon käyttöönotto musiikissa.

Opettajan tulee kaikin keinoin välttää opetuksen muuttumista liian kuivaksi tai teoreettiseksi, ja opetustilanteissa on säilytettävä luova ilmapiiri ja aina mahdollisuus improvisaatioon sekä jäljittelemällä oppimiseen. Oppimisen lähtökohta ei saa olla kilpailullinen, muihin vertaileva, vaan sen pitää perustua oppilaan henkilökohtaiseen kehittymiseen, omiin yksilöllisiin kykyihin ja erityisiin laatuihin, jotka opettajan on tunnistettava.

Oppimisympäristö ja työtavat

Opiskeluympäristössä olennaista on opettajan ja oppilaan kunnioittava ja luottamuksellinen suhde, joka luo turvallisuutta oppilaalle. Tätä turvallisuutta ja luottamusta ei korvaa mikään ulkoinen fyysinen rakennelma. Tavoitteena on huomioida kaikessa toiminnassa aistimaailman ja oppimisvälineiden luonnonmukaisuus, laatu ja ympäristön harmonia ja kauneus. Tampereen Steinerkoulun tilat, joissa toimimme ovat suunniteltu juuri niin ja se on saanutkin ekologisen rakentamisen palkinnon. Kauneudentajun vaaliminen lähtee laadukkaista materiaaleista, joissa otetaan huomioon aistivaikutus. Vältämme räikeitä värejä, kovia metallisia ääniä ja melua, yksitoikkoisia muotoja ja kaikkia aisteja ärsyttäviä kokemuksia. Steinerpedagogista taidekoulua voidaan nimittää aistikouluksi, koska se pyrkii aina ottamaan huomioon ihmisen aistien terveen kehityksen. Oppimisympäristönä Tampereen Steinerkoulu on ihanteellinen, koska vuorovaikutusta koulun kanssa tapahtuu joka hetki ja yhteistyöprojektit ovat jatkuvia. Olemme osallistuneet myös koulun tilojen ulkopuolisiin tapahtumiin

mm. Hämeenpuistossa sekä Tampere-talolla. Niitä aiomme pitää yllä. Uutena on teemaopintoihin tuleva konsertti/taidepassi, jolla oppilaita innostetaan kulttuurikokemuksiin koko Pirkanmaan alueella. Digitaalista oppimisympäristöä käytämme harkitusti, mutta tarpeen tullen sen tuomia etuja voimme ottaa mukaan opetukseen ja toimintaan.

Työtavat: yksilöopetus, pienryhmäopetus, ryhmäopetus

Toimintakulttuuri

Taiteen perusopetuksen oppilaitoksen toimintakulttuuri muotoutuu työtä ohjaavien normien tulkinnasta, vakiintuneista käytännöistä sekä sen jäsenten ajattelu- ja toimintatavoista. Yhteinen toimintakulttuuri edistää taiteen perusopetuksen tehtävän, arvoperustan ja oppimiskäsityksen mukaisen opetuksen toteuttamista. Toimintakulttuuri tulee näkyväksi kaikessa toiminnassa ja vaikuttaa oppilaan kokemukseen osallisuudesta ja opetuksen laadusta.

Taiteen perusopetuksessa on tavoitteena luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria, mikä edellyttää aitoa kohtaamista sekä välittävää ja kunnioittavaa vuorovaikutusta. Lähtökohtana on yhteisön jäsenten kokemus osallisuudesta, joka syntyy yhdessä toimimisesta ja kaikkien ottamisesta mukaan toimintaan. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuuriamme leimaa vahvasti oppilaitoksemme yleisinhimillinen lähtökohta kaikelle toiminnalle. Pyrimme rakentamaan toimintamme kokonaisvaltaisesti ihmistä ajatellen niin että kaikessa on mukana ajatteleva ihminen, tunteva ihminen ja toimiva ihminen. Inhimillinen vuorovaikutus kaikkien kesken tuo tarvittavan hyvän hengen taidekouluun ja tunneille. Myöskin estetiikka ja moraalinen etiikka ovat steinerpedagogisen oppilaitoksemme tunnusmerkkejä, jotka näkyvät pienessä ja suuressa: julkaisuissa, välineissä ja sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Opettajakunta on kokonaisuudessaan vastuussa pedagogiikasta. Kaikki opettajat saavat osallistua päätöksentekoon ja tuoda omat ideansa mukanaan toimintaan. Siksi kokoonnumme säännöllisesti yhdessä 3-4 kertaa lukukaudessa tutkimaan, pohtimaan, tekemään ja päättämään asioista yhdessä. Oleellista on lapsen ja yleensäkin ihmisen kehityksen ja erilaisuuden ymmärtäminen.

Opetustunneilla keskeistä on oppilaan ja opettajan todellinen kohtaaminen. Opettaja kättelee kaikki oppilaat, katsoo silmiin ja kysyy kuulumiset. Oppilaan voi tuntea itsensä huomioonotetuksi heti tunnin alussa ja tietysti koko tunnin ajan.

Oppilaiden vanhempiin pidetään tiivistä yhteyttä erilaisin kanavien ja välinein. Teemme tiivistä yhteistyötä myös Tampereen Steinerkoulun oppilaiden ja opettajien sekä oppilaiden vanhempien kanssa järjestämällä yhteisiä tapahtumia ja konsertteja. Näistä hyvä esimerkki ovat yhteiset joulutapahtumat ja ystävänpäiväkonsertit. Samoissa tiloissa toimiminen antaa siihen hyvät edellytykset.

Panostamme korkealaatuisten luonnonmateriaalien käyttöön niin paljon kuin mahdollista. Soittimistamme chrottaviulut ja sellot ovat aitoa pienvalmistajien käsityötä samoin kuin kaikki lyyrat ja

metalliset lyömäsoittimet.

Kaikella taidekasvatuksella pitäisi aina olla myös sosiaalista ihmistä kasvattava puoli. Taiteesta ei saisi tulla yksinomaan egoistista omien kykyjen kohottamista ja esille tuomista, vaan sen pitäisi herättää ihmisessä kyky tuntea ja kokea muut ihmiset ja toisten tarpeet. Myös luonto ja koko luomakunta halutaan huomioida kasvatuksessa erityisenä arvona.

Sosiaalinen kasvatusta rakentuu tekemisen ilolle, halulle luoda maailmaan hyvää, syviä kokemuksia, tunnelmia, erilaisten ihmisten kohtaamisia. Tämä toteutuu erityisen hyvin yhteistoiminnassa kuten orkesterisoitossa, taidenäyttelyillä ja taiteellisilla yhteistapahtumilla.

Oppilaaksi ottaminen

Oppilaat otetaan kouluun ilmoittautumisjärjestyksessä eikä erityisiä sisäänpääsykokeita järjestetä.

Arviointi

Arviointi on jatkuvaa, luonteeltaan kannustavaa ja yksilön kehitystä tukevaa ja kehittää oppilaiden kykyä itsearviointiin. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arviointikriteerit ovat hyvin väljät, jotka painottuvat kiinnostukseen ja harjoitteluun sekä opittuihin taitoihin. Ne luodaan jokaisen oppilaan kohdalla yksilöllisesti vuosittain ja otetaan huomioon palautetta antaessa. Näin on toimittava, koska oppilaat aloittavat opinnot eri ikäisinä, heillä on hyvin erilainen lähtötaso ja oppimisedellytykset. Opintojen tavoitteet on lueteltu kunkin opintojakson edellä ja niihin arviointi myös liittyy.

Jatkuva arviointi tapahtuu parhaiten opettajan ja oppilaan kesken tuntien aikana. Opettajat paneutuvat oppilaiden yksilöllisiin kykyihin ja vahvuuksiin niin, että pystyvät kirjoittamaan opintovuoden lopussa tarvittaessa jokaisesta oppilaasta lyhyen kirjallisen arvioinnin. Tämän arvioinnin tulee sisältää:

Kuvauksen oppilaan opintojen etenemisestä eri tavoitealueilla suhteessa tavoitteisiin sekä positiivisia ohjeita tulevalle kehitykselle.

Arvioinnin yleiset kohteet, ne liittyvät suoraan opintojen tavoitteisiin

- innostus oppimiseen ja työskentely tunneilla
- itsenäisen harjoittelun toteutuminen
- esiintymisvalmiuksien ja oman ilmaisun kehittyminen
- taitojen kehittyminen eri tavoitealueilla suhteessa ikään ja lähtökohtiin

Taidekoulu Tuulikellon opettajakunta ja kannatusyhdistys pyrkivät harjoittamaan säännöllistä oman toiminnan itsearviointia. Tämä tapahtuu kuukausittaisissa kokouksissa ja vuosittain erikseen järjestettävässä arviointiseminaarissa, jossa pyritään katsomaan menneeseen ja luomaan uusia tulevaisuudensuunnitelmia.

Mualla suoritettujen opintojen hyväksilukeminen

Oppilaitos voi hyväksyä muissa taiteen perusopintoja antavissa kouluissa suoritettuja opintoja hyväksi päättötodistusta annettaessa. Näistä opinnoista oppilaan on esitettävä kelvollinen todistus.

Todistukset

Oppilas saa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän suoritettuaan päättötodistuksen, johon on kirjattuna kaikki suoritettut kurssit ja opintokokonaisuudet. Päättötodistus annetaan, kun hän on hyväksyttävästi suorittanut 300 h yhteisiä opintoja ja 200 tuntia erillisiä teemaopintoja.

Yksi laskennallinen tunti on 45- minuutin mittainen opintokerta.

Päättötodistuksen sisällöt:

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- todistuksen nimi
- taiteenala
- opinnot, joista päättötodistus annetaan
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot sekä kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot sekä kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- koulutuksen järjestäjän opetustoimiluvan antamispäivämäärä
- maininta koulutuksen toteuttamisesta yleisen opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen

Taideoppilaitos voi laatia oppilaalle henkilökohtaisen opetussuunnitelman, mikäli oppilas sairauden, erityislaatuisuuden tai näihin verrattavien esteiden vuoksi ei kykene opiskelemaan oppilaitoksen yleisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Yhteistyö

Tiivis yhteistyö oppilaiden vanhempien kanssa edesauttaa luottamuksellisen opettaja-oppilas -suhteen

kehittymistä. Myös vanhemmilla on aina mahdollisuus tulla oppitunneille seuraamaan opetusta, kunhan siitä opettajan kanssa etukäteen sovitaan.

Tavoitteena on järjestää yhteistyötä muiden taideoppilaitosten kanssa. Tampereen Rudolf Steiner -koulun kanssa yhteistyö on tiivistä ja monimuotoista, koska taidekoulu toimii Steinerkoulun tiloissa ja oppilaamme ovat pääsääntöisesti yhteisiä. Steinerkoulun opettajien kanssa on pyrkimys laadulliseen ja käytännölliseen yhteistyöhön järjestämällä yhteistä koulutusta opettajille, vaihtamalla pedagogisia kokemuksia arkitasolla sekä luomalla oppilaille mahdollisuuksia yhteissoittoon. Taidekoulun opettajat ja oppilaat osallistuvat myös Steinerkoulun järjestämiin tilaisuuksiin ja juhliin tuoden niihin omaa musikaalista panostaan eri tavoin.

Toiminnan jatkuva kehittäminen

Toimintakulttuuriimme kuuluu sisäänrakennettuna jatkuva kehitystyö. Kuukausittaiset opettajakokoukset ovat sen sydän yhtä paljon kuin myös yhdistyksen hallituksen säännölliset kokoontumiset, joissa aina käsitellään toiminnan kehittämistä.

Kehittämisen kohteita ovat viime vuosina olleet erityisesti: pedagogisen osaamisen kehittäminen, yhteistyö Steinerkoulun kanssa, uusien tapahtumien järjestäminen, yhteissoittoon panostaminen ja oppilaiden innostaminen piensoittoryhmiin (mm. bändit), uusien oppilaiden saaminen lähiympäristöstä ja yhteistyö Tampereen kaupungin kanssa (Virvatuli-projekti).

Jotta nämä asiat etenisivät: teemme kyselyitä oppilaille ja heidän vanhemmilleen kehitystarpeista, osallistumme jatkokoulutuksiin, kokoonnumme palavereihin ja pidämme yhteyttä muihin taideoppilaitoksiin.

Musiikin-opetus

Opintojen rakenne ja laajuus

Yleisen oppimäärän opintojen laskennallinen laajuus on 500 tuntia. Sen suoritettuaan opiskelija saa päättötodistuksen. Opinnot koostuvat 300 tunnista yhteisiä opintoja ja 200 tunnista teemaopintoja. Laskennallisena perustana käytetään 45 minuutin pituista oppituntia. Valmistelevia opintoja on varhaisiän musiikkiopinnot. Koulutuksen järjestäjänä turvaamme oppilaalle mahdollisuuden koko yleisen oppimäärän suorittamiseen.

Yksilölliset oppitunnit ovat yleensä 30 minuuttisia. Ryhmätunnit ja teemaopinnot ovat 45 minuuttisia.

Lukausien alkamis- ja päättymisajat

Syyslukukausi alkaa syyskuun alussa ja kevätlukukausi loppuu toukokuun viimeisenä päivänä. Kesäkursseja järjestetään säännöllisesti. Opettajat ottavat yhteyttä vanhoihin oppilaisiin ajoissa ennen syyslukukauden alkua.

Kaikille yhteiset opinnot, laajuus 300 tuntia, seitsemän eri opintokokonaisuutta

Yksilöllinen soitinopetus

Yleisiä tavoitteita:

- tutustuttaa oppilas valitsemaansa instrumenttiin
- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- ohjata oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen
- ohjata oppilasta omaksumaan hyviä harjoittelutapoja ja harjoittelemaan säännöllisesti
- musiikista ja soittamisesta iloitseminen
- omien vahvuuksien ja haasteiden hyväksyminen
- oppilaan luovuuden ja oman musiikillisen näkemyksen etsimiseen ja ilmaisulliseen toteuttamiseen rohkaiseminen
- tavoitteiden asettaminen yksilöllisesti ja niiden toteuttaminen pitkäjänteisesti
- oppilaan itsetunnon tukeminen osana oppilaan ja opettajan välistä vuorovaikutusta
- musiikin kuuntelemiseen ja konserteissa käymiseen rohkaiseminen
- terveelliseen harrastamiseen oppiminen: rentous,ergonomia, stressin sieto ja palautuminen
- oman soittimen soinnin hiominen ja laadun parantaminen
- laaja-alaiseen soitto-ohjelmistoon tutustuminen ja ohjelmiston hallitseminen
- musiikin teorian tuntemus, säveltapailu
- ohjata oppilasta kuuntelemaan musisointiaan ja hahmottamaan musiikkia kuulonvaraisesti
- antaa oppitunneilla mahdollisuuksia improvisoimiseen
- oppia esiintymään ryhmissä ja yksin
- tarjota tilaisuuksia toiseen taiteenalan ilmaisukeinoihin tutustumiseen

Tavoitteet luodaan yksilöllisesti oppilaan ja mahdollisesti oppilaan vanhempien kanssa ennen lukuvuoden alkua, koska lähtökohdat etenemiselle ovat iän, luonteen ja tarpeiden mukaan hyvin erilaiset. Aloittava oppilas voi olla iältään 5-100 vuotias.

Yleiset arviointikriteerit, joiden pohjalta arviointia tehdään ja saavutettuja tavoitteita tarkastellaan. Nämä liittyvät suoraan kunkin opintokokonaisuuden tavoitealueisiin.

- innostus oppimiseen ja työskentely tunneilla
- itsenäisen harjoittelun toteutuminen
- esiintymistaitojen ja oman musiikillisen ilmaisun kehittyminen
- taitojen kehittyminen eri tavoitealueilla suhteessa ikään ja lähtökohtiin

1. Opintokokonaisuus laajuus 32 t a 45 min

Tavoitteet:

- Soittaminen on iloinen ja myönteinen kokemus.
- Ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- Tutustuttaa oppilas valitsemaansa instrumenttiin tai instrumentteihin
- Ohjata oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen
- Ohjata oppilasta omaksumaan hyviä harjoittelutapoja ja harjoittelemaan säännöllisesti
- Yksinkertaisten melodioiden soittaminen
- Rytmisten vaihtelujen hahmottaminen
- Tarjota oppilaalle tilaisuuksia esiintymisen harjoitteluun
- Ohjata oppilasta kuuntelemaan musisointiaan ja hahmottamaan musiikkia kuulonvaraisesti

Sisältö:

- omaan soittimeen tutustuminen ja sen käsittelyyn tottuminen
- Soittimen soinnin etsiminen
- Korvakuulolta soittaminen
- Nuotinluvun harjoittelua oppilaan ehdoilla
- Erilaisiin rytmeihin tutustuminen
- Leikilliset improvisaatiot
- Esiintymiseen rohkaiseminen ja esiintymistilanteisiin valmentaminen

2. Opintokokonaisuus laajuus 32h

Tavoitteet:

- Soittaminen on iloinen ja myönteinen kokemus.
- Ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- Tutustuttaa oppilas valitsemaansa instrumenttiin tai instrumentteihin
- Ohjata oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen
- Ohjata oppilasta omaksumaan hyviä harjoittelutapoja ja harjoittelemaan säännöllisesti
- Soittamisen muuttuminen tavoitteelliseksi
- Yksinkertaisten kappaleiden soittaminen nuoteista
- Esiintymistilanteisiin tottuminen
- Itsenäisen harjoittelun muotoutuminen säännölliseksi
- Erilaisten sävyjen löytäminen omaan soittoon
- Yksinkertaisten kappaleiden ulkoa soittaminen

Sisältö:

- 1. opintokokonaisuuden asioiden syventäminen

- Nuoteista soittaminen
- Asteikkojen harjoittelua
- Nyanssien harjoittelua
- Soinnin laadun ja puhtauden syventäminen
- Äänialueen laajentaminen
- Soittotekniikan ja motoriikan kehittäminen

3. opintokokonaisuus 32h

Tavoitteet:

- kasvaminen itsenäiseksi musiikin harrastajaksi
- yleisen musiikkitietoisuuden lisääntyminen
- musiikin tyylilajien tunnistaminen
- soittotaidossa kehittyminen oman suunnitelman mukaan

Sisältö:

- edeltävien opintojen syventäminen
- oman musiikillisen identiteetin vahvistaminen
- kappaleiden tulkintaan paneutuminen
- molli- ja duuriasteikkojen tuntemus
- kappaleen sovittamiseen ohjaaminen
- pienimuotoisten sävellysten valmistaminen
- erilaisia musiikin tyylilajeja

4. opintokokonaisuus 32h

Tavoitteet:

- kasvaminen taiteilijana
- innostuksen löytäminen omaan ilmaisuun
- kehittyminen tiedoissa ja taidoissa omien tavoitteiden mukaan
- oman musiikillisen ilmaisun esiintuominen
- oman pienimuotoisen konsertin valmistaminen ja esityksen läpivienti

Sisältö:

- edeltävien opintojen kaikenlainen syventäminen
- eri aikakausien musiikkiin tutustuminen
- säveltäjien ja muusikoiden erilaisten tyyliin tutustuminen
- oman musiikkiprojektin, esim. pienen konsertin suunnittelu ja valmistaminen

Muut yhteiset opinnot

5. Yhteismusisointi laskennallinen laajuus 75 tuntia a 45 min

Tavoitteet:

- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja **yhteismusisoinnin** perustaitoja
- opastaa havainnoimaan muiden oppilaiden musisointia
- sävelharmonioiden kuuntelemiseen tottuminen
- omassa äänessä pysyminen
- rytmissä ja temmon vaihteluissa pysyminen
- oman ja muiden soiton yhtäaikainen kuunteleminen
- esiintymiskokemuksen hankkiminen
- oman soiton vapautuminen ja taitojen vahvistuminen
- sosiaalisten taitojen oppiminen harjoitusten yhteydessä

Sisältö:

- Yhdessä soittaminen orkesterissa tai kamariorkesterissa
- Ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja **yhteismusisoinnin** perustaitoja
- Opastaa havainnoimaan muiden oppilaiden musisointia
- Sävelharmonioiden kuuntelemiseen tottuminen
- omassa äänessä pysyminen
- rytmissä ja temmon vaihteluissa pysyminen

6. Musiikin teoria, säveltapailu ja säveltäminen 1. laskennallinen laajuus 75 tuntia a 45 min

Tavoitteet:

- rohkaistaan tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja
- oppilasta ohjataan musiikilliseen ilmaisuun
- melodian liikkeiden ja temmon tuntemus
- erilaisten rytmien taitaminen
- säveltapailun perusteiden hallinta
- pienten sävellysten soittaminen ja nuotintaminen

Sisältö:

- musiikin termeihin tutustuminen
- nuottikirjoitus ja luku

- erilaisiin rytmeihin perehtyminen
- intervallit, soinnut ja harmoniat
- erilaiset sävelasteikot
- säveltapailun harjoittelu
- sävellyspaja työskentelyssä luodaan ryhmässä sävellyksiä improvisoinnin pohjalta
- harjoitellaan nuotinnusta, sovittamista ja siihen liittyviä musiikin teorian asioita
- soitetaan sävellyksiä ja sovituksia

7. Eri taiteenaloja yhdistävät projektit 22 h a 45 min

Tavoitteet

Osallistua poikkitaiteelliseen projektiin ja oppia käyttämään soittotaitojaan osana monitaiteellista teosta. Laajentaa oppilaan ymmärrystä esittävän taiteen vaatimuksista yhteisharjoituksineen ja ajankäyttöineen.

Sisällöt

Eri taiteenlajeja yhdistävään projektiin tai projekteihin osallistuminen soittajana. Projekti voi olla esim. Steiner-koulun 5., 8. tai 12. luokan näytelmä, muu teatteriesitys, eurytmiaesitys, ooppera, musiikkia ja maalausta yhdistävä taidehanke tms. oppilaitoksen sisällä tai ulkopuolella.

Yhteisiä opintoja siis yhteensä 300h a 45 min

TEEMAOPINNOT

Teemaopintojen yleiset tavoitteet

Soittaminen ja laulaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kehittämään instrumentti- ja yhteismusisointitaitojaan oman kiinnostuksensa mukaisesti
- tukea oppilaan säännöllistä harjoittelua
- ohjata oppilasta käyttämään musiikin hahmottamistaitojaan musisointinsa tukena
- ohjata oppilasta kuulonsuojeluun.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun

- ohjata oppilasta improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi ja motivoituneeksi musiikin kuuntelijaksi
- opastaa oppilasta hahmottamaan ja jäsentämään musiikkia kuulonvaraisesti.

Taiteidenvälinen osaaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaille tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn.

Pakolliset teemaopinnot 74 opintotuntia

1.MUSIIKIN TEORIA, SÄVELTAPAILU JA SÄVELTÄMINEN

Opintokokonaisuuden laajuus 37 tuntia a 45 min

Sisältö:

Opittujen taitojen syventäminen seuraavilla alueilla:

- musiikin termistö
- nuottikirjoitus ja luku
- monimuotoiset rytmit
- intervallit, soinnut ja harmoniat
- sävelasteikot
- säveltapailu
- sävellyspaja-työskentelyssä luodaan ryhmässä sävellyksiä improvisoinnin pohjalta
- harjoitellaan nuotinnusta, sovittamista ja siihen liittyviä musiikin teorian asioita
- soitetaan sävellyksiä ja sovituksia

Tavoitteet:

- musiikin teorian tuntemus ikäkauteen sopivalla tavalla
- säveltapailun hallitseminen
- omien sävellysten tuottaminen ja nuotintaminen

2. YHTEISMUSISOINTI

Opintokokonaisuuden laajuus 37 tuntia a 45 min

Tavoitteet

Tavoitteet:

- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja **yhteismusisoinnin** perustaitoja
- opastaa havainnoimaan muiden oppilaiden musisointia
- sävelharmonioiden kuuntelemiseen tottuminen
- omassa äänessä pysyminen
- rytmissä ja temmon vaihteluissa pysyminen
- oman ja muiden soiton yhtäaikainen kuunteleminen
- esiintymiskokemuksen hankkiminen
- oman soiton vapautuminen ja taitojen vahvistuminen
- sosiaalisten taitojen oppiminen harjoitusten yhteydessä

Sisältö:

- Yhdessä soittaminen orkesterissa tai kamariorkesterissa
- Ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja **yhteismusisoinnin** perustaitoja
- Opastaa havainnoimaan muiden oppilaiden musisointia
- Sävelharmonioiden kuuntelemiseen tottuminen
- omassa äänessä pysyminen
- rytmissä ja temmon vaihteluissa pysyminen

Valinnaiset teemaopinnot

Valinnaisia teemaopintoja oppilas voi suorittaa koko ajan opintojen aikana niin paljon kuin haluaa. Niitä tarvitaan ja hyväksi lasketaan kuitenkin päättötodistusta varten 76 tuntia a 45 min.

KONSERTTIRETKET

SISÄLTÖ

Syvempi tutustuminen yksittäisen konsertin ohjelmistoon, musiikkiteatteriesitykseen tms. oppilaitoksen opettajien johdolla. Retkellä kuullaan nähtävän ja kuultavan esityksen teosesittely. Rohkaiseminen

myös muihin taiteenlajeihin tutustumiseen yhdistämällä retkeen esim. taidemuseokäynti.

TAVOITTEET

Oppilaan musiikki- ja muun kulttuuriharrastuneisuuden laajentaminen ja tukeminen.

LAAJUUS 4h-8h

SOITINRAKENNUSKURSSI

SISÄLTÖ

Rakennetaan kurssin teeman mukainen soitin. Teemoja voivat olla esim. lyömäsoittimet, oman instrumentin prototyypin valmistaminen, kansansoitin, puhallin tai kierrätyssoitin. Tässä toteutetaan myös taiteiden välisyyttä tutustumalla puuarteraanin työhön.

TAVOITTEET

Oppilas ymmärtää erilaisten soitinten toimintaperiaatteita ja sointia. Oppilas oppii arvostamaan käsityötä ja soittimia.

LAAJUUS Viikonloppukurssi yht. 8-12h

SIVUAINEOPINNOT

SISÄLTÖ

Perehdytään toisen instrumentin soittamiseen. Edetään siinä yksilöllisten tavoitteiden mukaan.

TAVOITTEET

Opitaan soittamaan toista instrumenttia, joka auttaa pääinstrumentin hallintaa ja laajentaa musiikillista osaamista.

LAAJUUS 24-96 tuntia

LUENNOT: kehonhuolto, kuulonsuojelu, äänifysiikka, musiikin historia yms

SISÄLTÖ

Osallistava luento valitusta aiheesta (esim. musiikin historia, äänifysiikka, musiikkipsykologia,

musiikki ja lapsen kehitys). Luennoitsijoina Tuulikellon opettajia, Steinerkoulun opettajia sekä vierailevia asiantuntijoita. Tärkeänä osana kuulonsuojelu ja oman kehon huolto.

TAVOITTEET

Tarjota tietoa valitusta aiheesta ja syventää ymmärrystä ihmisen ja musiikin välisestä suhteesta.

LAAJUUS Luento 2-4 h

KONSERTTI-/ LUENTOPASSI

SISÄLTÖ

Oppilaitoksen ulkopuolisten konserttien ja luentojen kuuntelupassi. Opettajakunta suosittelee oppilaille konsertteja ja tapahtumia eri ikäkausille sopivan ohjelmiston mukaisesti. Oppilasta kannustetaan olemaan myös itse aktiivinen ja etsimään itseään kiinnostavia kulttuuritapahtumia. Passiin kerätään viisi (5) merkintää osallistumisesta erilaisiin kulttuuritapahtumiin.

TAVOITTEET

Rohkaista oppilaita omatoimiseen musiikin harrastamiseen ja kuunteluun soittotuntien ulkopuolella

LAAJUUS täysi konserttipassi = 20h , voi kerätä useana vuonna

BÄNDITOIMINTA

SISÄLTÖ

Tutustutaan pop- ja rock-musiikkiin soittamalla erilaisia kappaleita bändisoittimilla (rummut, basso, kitara, koskettimet) sekä laulamalla.

TAVOITTEET

Kehittää oppilaan yhteismusisointitaitoja sekä sosiaalisia vuorovaikutustaitoja. Tutustuttaa oppilaita bändisoittimiin ja niiden soittotapoihin kevyessä musiikissa.

LAAJUUS 28 h (Lukuvuotena 28x45 min.)

MUSIIKKITYYLIEN TEEMAKURSSI

SISÄLTÖ

Tutustutaan viikonlopun teeman mukaiseen musiikkityylilajiin (esim. pop, jazz, kansanmusiikki, barokki, maailmanmusiikki) ja sen historiaan soittaen, laulaen ja kuunnellen.

TAVOITTEET

Syventää ja laajentaa oppilaan musiikillista tuntemusta ja tarjota oppilaalle mahdollisuus löytää itseään kiinnostava musiikillinen polku. Kehittää oppilaan yhteismusisointitaitoja ja sosiaalisia vuorovaikutustaitoja.

LAAJUUS 8-12h

KUORO

SISÄLTÖ

Ryhmässä laulamista eri äänissä. Sosiaalista harjoittelua. Kuoroteoksiin tutustumista.

TAVOITTEET

Vapautua laulamaan ja laulamisesta iloitseminen. Muiden äänten kuunteleminen. Yhteiseen sointiin liittyminen. Yhteistyötapojen harjoittelu ja niiden oppiminen.

LAAJUUS 28 h

IMPROVISAATIOKURSSI

SISÄLTÖ

Kokeillaan erilaisia soittimia, kuunnellaan niiden sointia ja tehdään yhdessä musiikillisia improvisaatiomatkoja erilaisten aiheiden pohjalta. Sukelletaan uusiin sävelmaailmoihin.

TAVOITTEET

Uskallus seikkailla eri instrumenttien ja äänten maailmassa. Kuuntelun syventäminen. Leikkimielen löytäminen. Itseluottamuksen kasvu.

LAAJUUS 3-20 h

VIIKONLOPUN TEEMAKURSSI

SISÄLTÖ

Tutustutaan viikonlopun aikana valittuun teemaan (esim. kehorytmit, etniset musiikkiperinteet) erikoistuneen opettajan johdolla.

TAVOITTEET

Kehittää musiikillista erityisosaamista ja herättää kiinnostusta monipuoliseen taitojen kehittämiseen.

LAAJUUS 8-12h

SISÄLTÖ

Hyväksiluetaan toimitetun todistuksen pohjalta muualla suoritettuja musiikkiopintoja Tuulikellon teemaopintoihin (esim. näppärikurssi, kesäleirit, erilaiset työpajat).

TAVOITTEET

Rohkaista oppilasta harrastamaan musiikkia ja taiteita myös oppilaitoksen ulkopuolella sekä käyttämään taitojaan monipuolisesti maailmalla.

Varhaisiän opetus

Järjestämme esikoulu- ja tarhaikäisille muskaritoimintaa sekä viulu- ja lyyraryhmiä. Nämä valmistavat lasta soitinopintoihin ja yhteistyötaitojen kehittämiseen.

Aikuisten musiikin opetus

Järjestämme myös aikuisväestölle samanlaisia opintokokonaisuuksia kuin lapsille ja nuorille, ilmenevän kiinnostuksen mukaan. Erityisen tärkeänä pidämme soitinopetuksen lisäksi tarjota kuorolaulua, musiikki-improvisaatiota, vapaata säestystä ja musiikin tuntemusta. Aikuisten opinnoissa korostuu oma vastuu ja yksilöllisyys.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Taiteenperusopetuslain mukaisesti tilanne kartoitetaan ja toimenpiteet päivitetään vuosittain. Oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on erillinen päivitettävä asiakirja.